

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 14.

Lýsingaprisur fyri þettireglu: 30 oyri, á forsiðuni,
20 oyri, á 3. og 4. síðu. Við stórfri lýsingum fæst
avstáttur í prísinum.

Tírsdag hin 5. apríl 1932.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið
verður bílagt á posthúsinum, brævasvarstodum
og skrivstovum. Telf. 143.

6. árg.

Flotin fór út.

Eingin veit til fullnar
hvussuleiðis.

Fiskimenn mega nýta sín
frábýtisrætt!

Aftaná nógvar umsóknir, nógvar starv á tingi, bæði í tí vanligu tingsetuni og í cykatingsetuni, um hjálp, lán til at fáa hin forøyska fiskiflotan út í vár, alt uttan nakað nýttuligt úrslit, er nú nógðin av flotanum útfarin. Frætt er longu frá fleiri skipum av Suðurlandinum, og einkult eru longu heimkomin.

Ein skuldi kunna hugsað, at tær álheitani, ið gjordar vóru til tingið um tørvuliga hjálp til at fáa skipini út, var sprottin av einum begrundaðum ótta fyri, at nógðin av skipum kom at liggja, um ikki hitt allmenna hjálpti til. Og tað er lítil og eingin grund til at misskenna umsóknarmennin, ið ivaleyst hava vita, hvussu til stóð longu í heyst, og av teirri ársok eisini vóru forir fyri at kanna um, hvussu útlitið mátti verða til várs.

Ríkishjálpin, ið flotin fekk, er ónýtt at skriva mong orð um. Men hóast loftingið ikki er nokur avbera peningasterk «insultation», og harumframt var útspilt bæði úti og heima, so royndi tað tó, eftir forimuni ella kanska yvir evnir, at rætta tí forøyska vinnulivinum eina hjálpaði hond við at keypa salt. Nú var tað í tilfællanini skrásett at keypa tað saltið aftrat, ið tørvur var til flotan, ið ikki privatir saltsolumenn ella keypmenn høvdu bestilt. At tað nú visur seg, at ikki oll skipini, ið skuldi fáa salt frá loftinginum, kunnu fáa, meðan saltnógðir til næsta túr liggja á summum stóðum, kann ikki leggjast loftinginum til ábyrgd, men teimum ella rættari honum, ið hefur haft loftingsins saltmál í hendi. Tó eigur hann at kunna skipa soleiðis fyri, at skip ikki liggja heima vegna salttrot, tí hetta gekk loftingsins samtykt út uppá í fyrsta umfari.

Men skipini, ið komu út, ella teir ávarandi, ið flingu skipini út. Hvussu hefur hetta gingist og hvussu hava menn borið seg at?

Tað er allmannakunnugt, at «statuse» hjá teim flestu skipaeigarum var soleiðis háttaður, at teir flingu ikki skipini út av egnum ávum. Tað er eisini allmannakunnugt, at mongd av teimum skipaeigarum, ið sókti lán við ríkisábyrgd, einki lán

flingu. Umframt er tað allmannakunnugt, at bæði «kommissionerare» og aðrir, ið plaguð at lata útgerðina á krit, í ár stóðu himprandi og ivandi, og í summum forum søgdu beinleiðis nei at lata uppá krit aftur í ár.

Men skipini eru útomin kortini, hóast allar hesar vansar. Hvat er hent?

Tað liggur tí næst fyri at hugsa og frykta, at forøyskir reiðarar og skipseigarar fyri at fáa skipini út í vár hava, um ein so kann siga, selt seg við hold og hár til fremmandar «kommissionerare» ella fiskakeyparar. Og tað eru væl tey fægstu, ið misskenna teim, um so er, tí okkurt var væl at gera, um ikki handil teirra og hitt forøyska vinnulivið skuldi koma at liggja á lán, aftaná at eingin stuðulin hevur fingist hjá teimum á annan hátt. Kann vera, at summir bjarga sær og sínari drift, um so summir í ár ríkja á seinasta ári.

Men so fiskimenninir, ið heldur ikki eru væl peningaliga stimbraðir, aftaná langan vetur — summir hava kanska ikki fingið avrokningar enn — hvussu hava teir í ár tryggja seg peningaliga?

Tað er tíverri so, at tað er royndur lutur, at látið at kreppur hjá reiðarum, vera fiskimenn ofta við sviðisóði, fáa lítið av tí, teir eiga, og kann henda einki.

Hesum óskili hevur fiskimannafelagið roynt at seta mark fyri við at gjøgnumföra frábýtisrætt fiskimanna. Men tað er nú einaferð so, at ikki er lætt at fáa Foroyingar — heldur ikki fiskimenn — inn á aðrar gotur, enn tær vanligu, og tí hefur frábýtisrætturin ikki verið nýttur í so stórt mál, sum hann átti. Mangir fiskimenn hava ásannað hetta.

Í ár mega allir forøyskir fiskimenn vera varnir og býta sín triðing frá, tí um fremmandir ella heimligir menn hoggja nógur á reiðaríð, so vilja fiskimenn á henda hátt hava bjarga sínum.

Í ár eiga tí allir fiskimenn at býta frá. Tó ikki soleiðis, at teir selja sín part og býta hann ímillum sín sjálvir, men á vanligan hátt í samráð við sitt eigna felag, ið fær allan teirra pening um hendi og skiftir hann ímillum fiskimennin eftir vanligum reglum.

Fiskimenn! Minnist til, at alt í ár stendur í tí óvissa. Fiskimenn mega tí allir sum ein verja og tryggja seg sjálfan, hús og heim við at nýta sín frábýtisrætt til fullnar.

Fiskimaður.

ISLANDSKE ARBEJDETSANGE

DANSK OVERSÆTTELSE

DEN NYFØDTE TID

Sel! Den nyfødte Tid vækker Storm, vækker Strid, og den stævner til Dom over Fædrenes Værk, varslar Smaamandens Ret. — Og den kuede Æt ryster Læuken og kender sig mægtig og stærk.

Det er Dagnig og Gry. — Hør det vækkende Gny; der er Brug nu for Mænd, som ej daadløse kny. Der skal Snille og Aand, der skal hamrende Haand til at styrte det gamle og bygge det ny.

Lige Ret for os alle, for høj som for lav, for hvert Skabersens Barn ifra Vugge til Grav! Paa det Bud gaar vi frem, gaar vi stridende frem, og vort Flag lyser vidt over Land, over Hav.

Einar Benadiktsson.
Paa Dansk ved Fr. Dalgaard.

DAGGRY

Vi skal sværge det her,
at vi skilles ej mer,
at vi hævder og styrker vort Fællesskabs Baand.
Skönt den ene er svag
og den enkeltes Tag,
har vor samlede Skare en daadkraftig Haand.

Som i Vaarflommens Brud
Elven styrtende ud
rydder Isblokken, saa skal det gaa i vor Strid.
Og vi hilser den Vaar,
som til Rydningen gaar
og vil sejre for Haabets og Frihedens Tid.

Og vor Arbejdsstand skal
vokse mer end i Tal,
den skal vokse i Kraft, i Kultur og i Daad.
Med en broderlig Aand
rækkes Haand imod Haand,
naar vi slutter os sammen, saa finder vi Raad.

Lyt til Nutidens Raab!
Vær kun modig og haab!
Det er Retten til Livet, vi kæmpe skal for.
Og med broderlig Aand
gaar vi frem Haand i Haand
mod vort Maal, og den sejrende Fremtid er vor.

Tórstein Gíslason.
Paa Dansk ved Forfatteren.

Gaar Sterling i Pari?

«Mon Sterling igen bliver tojret til Guldprælen?» Det er Spørgsmaalet, som lyder i disse Dage, da Telegrafene igen bringer Bud om, at Sterling har rejst sig fra sit Sygeleje og forsøger, omend ikke at gaa alene endnu, saa dog støttet til Krykkerne, at gaa de første Skridt fremad uden andres Hjælp.

England uafhængig af Amerika og Frankrig.

De «andre» er Frankrig og Amerika, som nu har faaet deres Kriditer til England tilbagebetalt, fordi man ovre paa

Begnvejrsøen ikke vidste, hvad man skulde gøre ved alle de Penge, der pludselig strømmede til Landet.

Fare ved den internationale Spekulation.

Men Krykkerne er farlige; de repræsenterer den internationale Spekulation; de flygtede fra England, da det gjaldt i Efteraaret, og de kommer kun tilbage, fordi de i Øjeblikket kan faa større Rente af deres Penge end i Frankrig. — Naar man kun kan faa 2½ Procent i Frankrig, mens England ikke alene giver 6—7 Procent, men tillige stiller i Udsigt, at Sterling vil stige, saa er der paa sin Vis intet mærkeligt i, at Pengene

strømmer ind til England, for at man kan faa Del i den Kursgevinst, Sterlings Stigning vil betyde.

Hvorfor stiger Sterling?

Hvorfor venter man Sterlings Stigning? Svaret er simpelt. Englands Eksport var saa godt som uforandret 37 Mill. Pund Sterling i December og Januar, men samtidig var Importen formindsket med 16 Mill. Pund Sterling; en Nedgang, der er fortsat i Februar, saa Resultatet er blevet, at Englands Import er dalet saa meget, at man ikke alene har Penge nok til at betale den med, men muligvis allerede Overskud, selv naar man har betalt sine Krediter til Frankrig og Amerika.

Spekulationen har sat ind.

Naar dette Overskud, som de forskellige Lande jo maa betale i deres egen Monet, d. v. s. Mark, Franc, Dollar etc., skal veksles med Sterling, stiger Prisen eller Kursen paa Sterling ganske simpelt paa Grund af den større Efterspørgsel, og da Spekulationskapitalen forudser dette, vil man allerede nu søge at faa Sterling for sine Mark, Francs eller Dollar.

Sterlings Stigning svækker Konkurrenceevnen.

Ligesaa fortvivlede Engländerne var, fordi de maatte forlade Guldstandarden, ligesaa fortvivlede er de nu over, at Sterling igen vandrer tilbage mod Guldet. Det skyldes dog ikke den nok saa berømte engelske Mangel paa Logik.

Man forlod Guldstandarden med dertilhørende Prestigetab for det britiske Imperium, fordi billigere Sterling betød, at hele Verden kunde købe Varer billigere i England end tidligere, og fordi man ikke saa nogen anden Udvej i Konkurrencen med Tyskland i Europa, mod Japan i Østen og mod Amerika baade i Øst og Vest; men for hver Dag Englands Sterling stiger 5 Procent, stiger Prisen paa dets Produkter ogsaa 5 Procent, og dets Konkurrenceevne svækkes tilsvarende.

Hvad kan England gøre?

Hvis det viser sig, at England med den hidtidige Sterlingskurs vil faa en konstant Rigelighed paa fremmed Monet (idet alle de skjulte Indtægter paa Betalingsbalancen, saasom Fragt, Renter af Englands store Kapitaler i Udlandet etc. tages i Betragtning), ja, saa vil Konkurrencen automatisk stige indtil det Punkt, hvor Sterling igen har det rette Forhold mellem Import og Eksport; den vil sandsynligvis ligge 5—10 Procent over den nuværende Kurs, selvom den voldsomme Spekulationsefterspørgsel efter Sterling for en kortere Tid kan hæve den endnu mere.

Man vil forstaa, at saadanne Svingninger — enten de betyder Stigning eller Fald — skaber megen Uro i Erhvervslivet. Det er dog ikke meget sandsyn-